



VAL D'ARAN  
Era essència des Pirenèus



# PATRIMÒNI

PATRIMONI · PATRIMONIO · PATRIMOINE · HERITAGE

#CulturaValdAran

[www.visitvaldaran.com](http://www.visitvaldaran.com)

## Un des secrets ocults deth Pirenèu: ROTA ROMANICA D'ARAN

Era riquesa artistica qu'acuelh era Val d'Aran ei un des tresaus mès ben sauvadi deth Pirenèu. Era Val d'Aran mos a legat un patrimoni artistic complet e variat. Complet perque dispaue de magnifics exemplars estilistics de totes es epòques. Variat perque era produccion artistica abaste totes es disciplines (arquitectura, pintura e escultura), executades a còps damb exquisita mestria e d'auti damb entranhabla ingenuïtat.

A compdar dera fin deth sègle XI, e sustot pendent es sègles XII e XIII, pr'amor d'ua situacion economica favorabla, sigueren bastides un gran nombre de glèises e capèles, que, maugrat ua datacion soent tardiua, encara mòstren era tradicion arquitectonica deth primèr estil romanic.

Era rusticitat e era ingenuïtat dera escultura en pèira contrasten nautament damb era excepcionau qualitat des òbres escultades en husta, entre es quaus destaquen er impressionant bust deth Crist de Mijaran e eth Crist de Salardú, estilisticament fòrça propèrs.

Ath delà dera interessanta policromia que curbis aguestes escultures de husta e des retaules gotics, er art pictoric se manifèste especiaument enes murs des glèises, que prenen color damb susprenentes e emotives scènes d'estil romanic, gotic e reneishentista.

Un paisatge naturau semiat peth pas istoric de cultures preistoriques, de romans e posteriorament, de cristians, hè de tota era Val d'Aran un musèu d'art e istòria, de visita obligada, qu'auem era escadença de gaudir a traùs dera Rota Romanica d'Aran.

## Un dels secrets ocults del Pireneu: RUTA ROMÀNICA D'ARAN

La riquesa artística que acull la Val d'Aran és un dels tresors millor guardats del Pirineu. La Val d'Aran ens ha llegat un patrimoni artístic complet i variat. Complet perquè disposa de magnífics exemplars estilístics de totes les èpoques. Variat perquè la producció artística abarca totes les disciplines (arquitectura, pintura i escultura), executades a vegades amb exquisida mestria i altres amb entranhabla ingenuïtat.

A partir de la fi del segle XI, i sobretot, durant els segles XII i XIII, gràcies a una situació econòmica favorable, van ser construïdes un gran nombre d'esglésies i capelles, que, malgrat una datació tot sovint tardana, encara mostren la tradició arquitectònica del primer estil romànic.

La rusticitat i la ingenuïtat de l'escultura en pedra contrasten altament amb l'excepcional qualitat de les obres esculpides en fusta, entre les quals destaquen l'impressionant bust del Crist de Mijaran i el Crist de Salardú, estilísticament molt propers.

A més de la interessant policromia que cobreix aquestes escultures de fusta i deis retaules gòtics, l'art pictòric es manifesta especialment als murs de les esglésies, que prenen color amb sorprenents i emotives escenes d'estil romànic, gòtic i renaixentista.

Un paisatge natural sembrat pel pas històric de cultures prehistòriques, de romans i posteriorment, de cristians, fa de tota la Val d'Aran un museu d'art i història, de visita obligada, que tenim l'oportunitat de gaudir a través de la **Ruta Romànica d'Aran**.

## Uno de los secretos ocultos del Pirineo: RUTA ROMÁNICA D'ARAN

La riqueza artística que acoge la Val d'Aran es uno de los tesoros mejor guardados del Pirineo. Este valle nos ha legado un patrimonio artístico completo y variado. Completo porque dispone de magníficos ejemplares estilísticos de todas las épocas. Variado porque la producción artística abarca todas las disciplinas (arquitectura, pintura y escultura), ejecutadas a veces con exquisita maestría y otras con entrañable ingenuidad.

A partir del fin de siglo XI, y sobre todo, durante los siglos XII y XIII, gracias a una situación económica favorable, fueron construidas un gran número de iglesias y capillas, que pese a una datación a menudo tardía, aún muestran la tradición arquitectónica del primer estilo románico.

La rusticidad y la ingenuidad de la escultura en piedra contrastan altamente con la excepcional calidad de las obras esculpidas en madera, entre las cuales destacan el impresionante busto del Cristo de Mijaran y el Cristo de Salardú, estilísticamente muy cercanos.

Además de la interesante policromía que cubre estas esculturas en madera y de los retablos góticos, el arte pictórico se manifiesta especialmente en los muros de las iglesias, que toman color con sorprendentes y emotivas escenas de estilo románico, gótico y renacentista.

Un paisaje natural sembrado por el paso histórico de culturas diversas, hace de todo el valle un museo de arte e historia, de visita obligada, que tenemos la oportunidad de disfrutar a través de la **Ruta Románica de Aran**.

## Un des secrets cachés des Pyrénées: ROUTE DE L'ART ROMAN DE L'ARAN

La richesse artistique qu'offre le Val d'Aran est un des trésors les mieux conservés des Pyrénées. Cette vallée nous a légué un patrimoine artistique complet et varié. Complet par ces magnifiques exemplaires de style de toutes les époques. Varié par la production artistique s'étend dans tous les disciplines (architecture, peinture et sculpture), composées parfois, d'une maîtrise délicate et d'autres d'une naïveté attachante.

A partir de la fin du XI<sup>e</sup> siècle, et surtout, pendant les XII<sup>e</sup> et XIII<sup>e</sup> siècles, grâce à une situation économique favorable, un grand nombre d'églises et chapelles furent construites, qui malgré leur datation souvent tardive, témoignent encore de la tradition architecturale du premier style roman.

La rusticité et la naïveté de la sculpture en pierre est un fort contraste avec l'exceptionnelle qualité des œuvres sculptées en bois, entre lesquelles se détache l'impressionnant buste du Christ de Mijaran et le Christ de Salardú, de style très proche.

Outre l'intéressante polychromie qui caractérise ces sculptures en bois et les retables gothiques, l'art pictural se manifeste surtout sur les murs des églises, qui se parent de couleurs au travers de scènes aussi émouvantes que surprenantes, de style roman, gothique et Renaissance.

Un paysage naturel semé par le passage historique des cultures préhistoriques, de romains et plus tard, des chrétiens, fait de toute la vallée un musée d'art et d'histoire, une visite obligatoire, que nous pouvons profiter à travers la **Route de l'Art Roman d'Aran**.

## One of the hidden secrets of the Pyrenees: THE ROMANESQUE ITINERARY OF ARAN

The artistic riches found in Val d'Aran are some of the best kept treasures of the Pyrenees. This valley has left us a complete and varied artistic patrimony. Complete because it holds magnificent stylistic examples from each era and varied given that the artistry extends through each discipline (architecture, painting and sculpture); being completed at times with exquisite mastery and others with remarkable ingenuity.

Towards the end of the 11<sup>th</sup> century and most of all during the 12<sup>th</sup> and 13<sup>th</sup> centuries (thanks to a positive economic period) a great number of churches and chapels were built in Aran, which despite often late dating still show the architectural tradition of the first Romanesque style.

The rustic and ingenious nature of the rock sculpture significantly contrasts with the exceptional quality of the wooden formed works of art among which stands out the incredible bust of the Mijaran Christ and the Salardú Christ both being stylistically similar.

In addition to the fascinating multicolour decoration covering these wooden sculptures and Gothic altarpieces, pictorial art is especially present on the walls of the churches which are coloured by striking and moving scenes in the Romanesque, Gothic and Renaissance styles.

The natural landscape shaped by the historic passing of prehistoric cultures from the Romans and later the Christians converts the entire valley into an art and history museum. There are a number of obligatory visits we have the opportunity to enjoy along the **Romanesque Itinerary of Aran**.

**ROTA ROMANICA D'ARAN**



**RUTA ROMÁNICA D'ARAN**



**RUTA ROMÁNICA DE ARAN**



**ROUTE DE L'ART ROMAN DE L'ARAN**



**THE ROMANESQUE ITINERARY OF ARAN**



1



## LES Sant Blas

Era madeisha existència dera capèla, ath cant dera Baronia de Les, plantege diuersi interrogants. Se poderie tractar dera absida d'ua bastissa de majors dimensions, inacabada o ben esbauçada.

La mateixa existència de la capella, al costat de la Baronia de Les, planteja diversos interrogants. Podria tractar-se de l'absis d'una edificació de majors dimensions, inacabada o bé esfondrada.

La misma existencia de la capilla, al lado de la Baronia de Les, plantea múltiples interrogantes. Podría tratarse del ábside de una edificación de mayores dimensiones, inacabada o bien derrumbada.

L'existence même de la chapelle, à côté de la Baronie de Les, soulève de nombreuses questions. Cela pourrait être l'abside d'une construction de grandes dimensions, inachevée ou bien démolie.

The existence of the chapel next to the Baronia de Les, brings about a number of questions. It could be the apse of larger unfinished building or perhaps a collapsed one.

2



## BOSSÒST Mair de Diu dera Purificacion

Magnific exponent deth romanica d'Aran pera sua unitat estilistica, era glèisa compde damb dues portalères damb timpans, colomnes e capitèus decoradi, atau com ua imponenta tor-campanau. Declarada Ben Culturau d'Interès Nacionau.

Magnífic exponent del romànic d'Aran per la seva unitat estilística, l'església compta amb dues portalades amb timpans, columnes i capitells decorats, així com una imponent torre campanar. Declarada Bé Cultural d'Interès Nacional.

Magnífico exponente del románico de Aran por su unidad estilística, la iglesia posee dos portadas con tímpano, columnas y capiteles decorados, así como una imponente torre campanario. Declarada Bien Cultural de Interés Nacional.

Magnifique exemple de l'art roman du Val d'Aran gràce à son unité stylistique, l'église a deux portails avec des tympanes, des colonnes et des chapiteaux décorés, et aussi une tour du clocher imposante. Déclarée Bien Culturel d'Intérêt National.

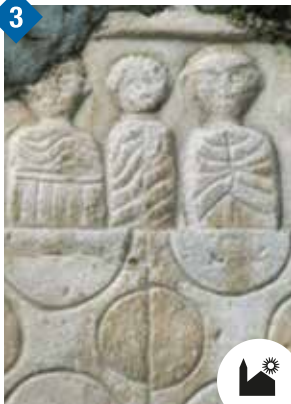
Magnificent example of Aranesque Romanesque Art due to its stylistic unity. This church has two facades with tympanums, columns and decorated capitals, as well as an impressive bell tower. Declarad as a Cultural Item of National Interest.

 D'autres glèises dera rota romanica • Altres esglésies de la ruta romànica • Otras iglesias de la ruta románica • D'autres églises de route romane • Other churches of Romanesque route.

 Glèises dubèrtes tor er an • Esglésies obertes tot l'any • Iglesias abiertas todo el año • Églises ouvert toute l'année • Churches open all year.  10:00 a 20:00 h.

D'autres visites guidades • Altres visites guiades • Otras visitas guiadas • D'autres visites guidées • Others guided visits. **Tel.: 973 64 18 15.**

3



## VILAMÒS Santa Maria

**Eth conjunt d'estèles funeràries d'època romana**, encastrades enes murs romanics dera glèisa e **dera esveltà tor**, mos parlen d'un passat fòrça mès remòt qu'eth dera glèisa de finaas deth XI o prumèrs deth XII.

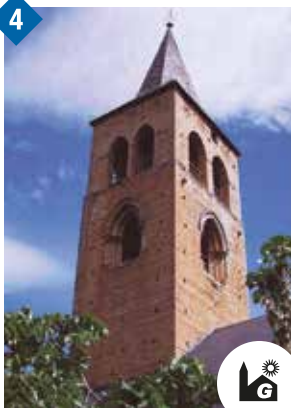
**El conjunt d'esteles funeràries d'època romana**, encastades als murs romànics de l'església i de **l'esvelta torre**, ens parlen d'un passat molt més remot que el de l'església de finals del XI o primers del XII.

**El conjunto de estelas funerarias de época romana**, embebidas en los muros románicos de la iglesia y de **la esbelta torre**, nos hablan de un pasado mucho más remoto que el de la iglesia de finales del s. XI o primeros del s. XII.

L'ensemble de **steles funéraires d'époques romaine**, intégrées dans les murs romans de l'église et de sa **svelte tour**, nous parlent d'un passé beaucoup plus éloigné que celui de l'église de la fin du XIe siècle ou du début du XIIe.

The collection of **Roman tomb stones** embedded in the Romanesque walls of the church and its **slender tower** tell us of a time much more remote than that of the church from the end of the 11<sup>th</sup> century or the beginning of the 12<sup>th</sup> century.

4



## VILAC Sant Fèlix

**Compèndi de diuersi estils: romanic, gothic e barròc**. Destaque per imponent **campanau gothic** damb foncions defensives (visible damb guida) qu'aufrís ues vistes privilegiades de Mijaran.

**Compendi de diversos estils: romànic, gòtic i barroç**. Destaca per l'imponent **campanar gòtic** amb foncions defensives (visible amb guida) que ofereix unes vistes privilegiades de Mijaran.

**Compendio de varios estilos: románico, gótico y barroco**. Destaca por el imponent **campanario gótico** con funciones defensivas (visible con guía) que ofrece unas vistas privilegiadas de Mijaran.

Divers styles cohabitent: roman, gothique et baroque. L'église se démarque par son imposant **clocher gothique** aux fonctions défensives (visite avec un guide) lequel offre de superbes vues sur Mijaran.

Compendium of various styles: Romanesque, Gothic and Baroque. Stands out for the imposing **Gothic bell tower** with defensive functions (can be visited with a guide) which offers privileged views of Mijaran.



Glèises dubèrtes en ostiu · Esglésies obertes a l'estiu · Iglesias abiertas en verano · Églises ouvertes en été · Churches open in summer.



Glèises dubèrtes damb visita guidada en ostiu · Esglésies obertes amb visita guiada a l'estiu · Iglesias abiertas con visitas guiadas en verano · Églises ouvertes avec des visites guidées en été · Churches open with guided tours in summer.

D'autres visites guidées · Altres visites guiades · Otras visitas guiadas · D'autres visites guidées · Others guided visits. **Tel.: 973 64 18 15.**

5



## GAUSAC Sant Martin de Tours

En aquesta glèisa gotica i descubrim ambers òbres d'estil romanic, possiblement corresponentes a ua construcció anterior: eth **Crist esculpat deth nartèx** e sustot eth **batiader**, ua des mès decorades d'Aran.

En aquesta església gòtica hi descobrirem algunes obres d'estil romànic, possiblement corresponents a una construcció anterior: el **Crist esculpit del nartèx** i sobretot la **pica baptismal**, una de les mès decorades d'Aran.

En esta iglesia gòtica descubriremos algunas obras de estilo románico, que posiblemente corresponden a una construcción anterior: el **Cristo esculpido del nartèx** y sobre todo la **pila bautismal**, una de las más decoradas de Aran.

Dans cette église gothique nous découvriront quelques œuvres de style roman, qui surement correspondent à une construction antérieure: le **Christ sculpté du nartèx** et surtout les **fonts baptismaux**, unes des plus décorées du Val d'Aran.

In this Gothic church the visitor discovers some Romanesque style pieces that possibly correspond to a previous construction. These being the **Christ sculpture** from the atrium and the **baptismal font** which is one of the most decorated in Val d'Aran.

6



## VIELHA Sant Miquèu

I poderam contemplar eth retaule gotic e, sustot, era admirabla imatge romanica deth **Crist de Mijaran**, òbra deth talhèr d'Erilh, qu'originàriament formarie part d'ua representacion monumentau deth Devarament dera Croz. Tanben son de gran interès era **portalera** en nartèx, d'estil gotic, plaçada jos era bèra e eleganta **tor-campanau**.

Hi podem contemplar el retaule gòtic i sobretot, la admirable imatge romànica del **Crist de Mijaran**, obra del taller de Erill, que originàriament formaria part d'una representació monumental del Davallament de la Creu. També són de gran interès la **portalada** en nartèx, d'estil gòtic, situada sota la bella i elegant **torre campanar**.

Podemos contemplar el retablo gòtico y sobre todo, la admirable imagen románica del **Cristo de Mijaran**, obra del taller de Erill, que originariamente formaría parte de una representación monumental del Descendimiento de la Cruz. También son de gran interés la **portada** en nartèx, de estilo gòtico, situada debajo de la bella y elegante **torre campanario**.

Nous pouvons contempler le retable gothique et surtout, l'admirable statue romane du **Christ de Mijaran**, œuvre de l'atelier d'Erill, qui a l'origine faisait partie d'une représentation monumentale de la Descente de Croix. Ce qui est aussi important c'est le **portail** en narthex, de style gothique, situé en-dessous de la belle et élégante **tour du clocher**.

The visitor can contemplate the Gothic altarpiece and most of all the admirable Romanesque sculpture of the **Christ of Mijaran**, master piece from the Erill workshop, which originally formed part of a monumental representation of the Descent from the Cross. The narthex **door** (Gothic style) is located below the beautiful and elegant **bell tower**.

 D'autres glèises dera rota romanica · Altres esglésies de la ruta romànica · Otras iglesias de la ruta románica · D'autres églises de route romane · Other churches of Romanesque route.

 Glèises dubèrtes tor er an · Esglésies obertes tot l'any · Iglesias abiertas todo el año · Églises ouvert toute l'année · Churches open all year.  **10:00 a 20:00 h.**

D'autres visites guidades · Altres visites guiades · Otras visitas guiadas · D'autres visites guidées · Others guided visits. **Tel.: 973 64 18 15.**

7



## BETREN Sant Estèu

**Bastissa lheuada** entre es s. XIII-XIV, amasse de manèra fòrça armonica dus lenguatges estilistics desparièrs: eth romanica e eth gotic. Era naua concepcion s'impause ara monumentau **portalèra gotica** damb representacion narrativa.

Edifici construït entre els s. XIII-XIV, embolcalla de manera molt harmònica dos llenguatges estilístics diferents: el romànic i el gòtic. La nova concepció s'imposa a la monumental **portalada gòtica** amb representació narrativa.

Edificio construido entre los s. XIII-XIV, engloba de manera muy armónica dos lenguajes estilísticos diferentes: el románico y el gótico. La nueva concepción se impone en la monumental **portada gòtica** con representación narrativa.

Édifice construit entre les XIIIe et XIVe siècle, qui englobe de manière très harmonieuse deux langages de style différents: l'Art Roman et l'Art Gothique. La nouvelle conception s'impose dans le grand **portail gothique** avec une représentation narrative.

Church built between the 13<sup>th</sup> and 14<sup>th</sup> centuries which harmoniously brings together two different stylistic languages: the Romanesque and Gothic. This new conception impresses the visitor with its monumental **Gothic façade** and its narrative representation.

8



## ESCUNHAU Sant Pèir


**Autant eth ric e susprenent portau**, presidit peth Crisme e eth Crist Crucificat, com **era batiadera** que sauve en interior, sintetizen perfectament es principaus simbèus dera escultura romanica aranesa.

**Tant la rica i sorprenent portalada**, presidida pel Crismó i el Crist Crucificat, com la **pica baptismal** que guarda a l'interior, sintetizen perfectament els principals símbols de l'escultura romànica aranesa.

**Tanto la rica y sorprendente portada**, presidida por el Crismón y el Cristo Crucificado, como la **pila bautismal** de su interior, sintetizan perfectamente los principales motivos de la escultura románica aranesa.

**Aussi bien le riche et surprenant portail**, trôné par le Christogramme et le Christ Crucifié, comme les **fonts baptismaux** dans son intérieur, résumant parfaitement les principaux motifs de la sculpture romane du Val d'Aran.

**The majestic and surprising façade** presided over by the christogram and the Crucified Christ as well as the **baptismal font** in its interior perfectly synthesize the principal motifs of the Romanesque Aranese sculpture.

 Glèises dubèrtes damb visita guiada en ostiu · Esglésies obertes amb visita guiada a l'estiu · Iglesias abiertas con visitas guiadas en verano · Églises ouvertes avec des visites guidées en été · Churches open with guided tours in summer.

D'autres visites guidées · Altres visites guiades · Otras visitas guiadas · D'autres visites guidées · Others guided visits. **Tel.: 973 64 18 15.**



9



## ARTIES Santa Maria

Declarada Ben Culturau d'Interès Nacionau, a més dera arquitectura romanica, era glèisa saue en sòn interior un arric **conjunt de pintura murau reneishmentista** (s. XVI) retaulas d'estils gotic e barròc, atau com nombrosa imatgeria des sègles XIII ath XVIII.

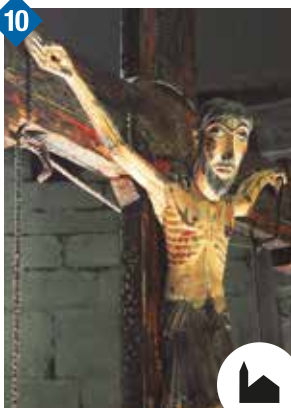
Declarada Bé Cultural d'Interès Nacional, a més de l'arquitectura romànica, l'església guarda a l'interior un ric **conjunt de pintura mural renaixentista** (s. XVI), retaulas d'estils gòtic i barroco, així com nombrosa imatgeria deis segles XIII al XVIII.

Declarada Bien Cultural de Interés Nacional, además de su arquitectura románica, la iglesia guarda en el interior un rico **conjunto de pintura mural renacentista** (s. XVI), retablos de estilos gótico y barroco, así como numerosa imaginería de los siglos XIII al XVIII.

Déclarée Bien Culturel d'Intérêt National, de plus de son architecture romane l'église garde dans son intérieur un riche **ensemble de peinture murale de la renaissance** (XVI<sup>e</sup> siècle), retables de style gothique et baroque, ainsi que d'imagerie variée du XIII<sup>e</sup> au XVIII<sup>e</sup> siècle.

Declared as a Cultural Item of National Interest, in addition to its Romanesque architecture, within the church there is a rich **collection of Renaissance mural paintings** from the 16<sup>th</sup> century, Gothic and style Baroque altarpieces, and many sculptures from the 13<sup>th</sup> to the 18<sup>th</sup> centuries.

10



## SALARDÚ Sant Andreu

Era glèisa, ena transicion deth romanic ath gotic, saue era talha deth **Crist de Salardú**, obra mèstra dera imatgeria romanica (s. XII). Un magnific **conjunt pictoric reneishmentista** des s. XVI-XVII decòre es murs.


L'església, en la transició del romànic al gòtic, guarda la talla del **Crist de Salardú**, obra mestra de la imatgeria romanica (s. XII). Un magnific **conjunt pictòric renaixentista** dels s. XVI-XVII decora els murs.

La iglesia, en la transición del románico al gótico, guarda la talla del **Cristo de Salardú**, obra maestra de la imaginería románica (s. XII). Un magnífico **conjunto pictórico renacentista** de los s. XVI-XVII decora sus muros.

L'église, dans la transition de l'Art Roman à l'Art Gothique, conserve la sculpture du **Christ de Salardú**, chef d'œuvre de l'imagerie de l'Art Roman (XII<sup>e</sup> siècle). Un magnifique **ensemble de peinture de la renaissance** des XVI<sup>e</sup> et XVII<sup>e</sup> siècle décore ses murs.

The church, in the transition from the Romanesque to Gothic eras, held the sculpture of the **Salardú Christ** (master piece of Romanesque imagery from the 12<sup>th</sup> century). A magnificent **Renaissance paintings** from the 16<sup>th</sup> to the 17<sup>th</sup> centuries decorates its walls.

 Glèises dubèrtes damb visita guidada en ostiu · Esglésies obertes amb visita guiada a l'estiu · Iglesias abiertas con visitas guiadas en verano · Églises ouvertes avec des visites guidées en été · Churches open with guided tours in summer.

 Rèsta der an consultar oraris · Resta de l'any consultar horaris · Resto del año, consultar horarios · Reste de l'année, les horaires de contrôle · Rest of the year, check schedules. **Tel.: 973 64 18 15.**

 Glèises dubèrtes tor er an · Esglésies obertes tot l'any · Iglesias abiertas todo el año · Églises ouvert toute l'année · Churches open all year.  **10:00 a 20:00 h.**

D'autres visites guidades · Altres visites guiades · Otras visitas guiadas · D'autres visites guidées · Others guided visits. **Tel.: 973 64 18 15.**

11



## UNHA Santa Eulària

Bastissa deth s. XII damb **decoracion lombarda** enes absides. En sòn interior, un susprenent e variat **conjunt de pintures muraus** mos permeterà de descurbir eth gust e lenguatges emplegadi en epòques desparières, der estil romanic des pintures que decòren era absida principau (mitat s. XII) as estils gotic e reneishentista (s. XV-XVI) des murs dera nau.

Edifici del s. XII amb **decoració llombarda** als absis. Al seu interior, un sorprenent i variat **conjunt de pintures murals** ens permetrà descobrir el gust i llenguatges emprats en diferents èpoques, des de l'estil romànic de les pintures que decoren l'absis principal (meitat s. XII) als estils gòtic i renaixentista (s. XV-XVI) dels murs de la nau.

Edificio del s. XII con **decoración lombarda** en los ábsides. En su interior, un sorprendente y variado **conjunto de pintura mural** nos permitirá descubrir el gusto y lenguajes empleados en distintas épocas, desde el estilo románico de las pinturas del ábside principal (mitad s. XII) a los estilos gótico y renacentista (s. XV-XVI) de los muros de la nave.

Édificedu XIIe siècle avec une **décoration lombarde** dans les absides. À l'intérieur, un ensemble surprenant et varié de **peinture murale** nous permettra de découvrir le goût et les langages employés dans les différentes époques, depuis le style roman des peintures de l'abside principal (moitié du XIIe siècle) aux styles gothique et de la renaissance (XVe et XVIe siècle) des murs de la nef.

Building from the 12<sup>th</sup> century with **Lombard style decoration** in the apses. In the interior a surprising and varied set of **mural paintings** allows one to discover the aesthetic taste and styles used in different times. From the Romanesque style paintings to the principal apse from the middle of the 12<sup>th</sup> century to the Gothic and Renaissance styles of the walls of the nave from the 15<sup>th</sup> to the 16<sup>th</sup> centuries.

12




## BARGERUE Sant Fèlix

Glèisa romanica de nau unica bastida ath long des sègles XI e XII. En interior consèrve ua rustica **estèla funerària** tardorromana, reutilizada coma pè der autar major, atau com ua reproduccion dera **crotz romanica** qu'actuaument s'expanse en Musèu Nacionau d'Art de Catalonha (MNAC).

Església romànica de nau única construïda al llarg dels segles XI i XII. A l'interior conserva una rústica **estela funerària** tardorromana, reutilitzada com a peu de l'altar major així com una reproducció de la **creu romànica** que actualment s'exposa al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

Iglesia románica de nave única construida a lo largo de los siglos XI y XII. En el interior conserva una rústica

 Glèises dubèrtes damb visita guidada en ostiu · Esglésies obertes amb visita guiada a l'estiu · Iglesias abiertas con visitas guiadas en verano · Eglises ouvertes avec des visites guidées en été · Churches open with guided tours in summer.

 Rèsta der an consultar oraris · Resta de l'any consultar horaris · Resto del año, consultar horarios · Reste de l'année, les horaires de contrôle · Rest of the year, check schedules. **Tel.: 973 64 18 15.**

D'autres visites guidades · Altres visites guiades · Otras visitas guiadas · D'autres visites guidées · Others guided visits. **Tel.: 973 64 18 15.**

**estela funeraria** romana tardia, reutilizada como pie del altar mayor, así como una reproducción de la **cruc románica** que actualmente se expone en el Museo Nacional de Arte de Catalunya (MNAC).

Église romane avec une seule nef construite au cours des XIe et XIIe siècles. A l'intérieur, une **stèle funéraire** romane tardive a été conservée et réutilisée comme pied du maître-autel. On y trouve aussi une reproduction de la **croix romane** qui est actuellement exposée au Musée National d'Art de Catalogne (MNAC).

Romanesque church with one nave built over the XI and XII centuries. In the interior there is a **funerary stele** from the late Roman era, reused as the foot of the principal altar. Moreover, there is a reproduction of a **Romanesque cross** which is currently displayed in the National Art Museum of Catalunya (MNAC).

13



## TREDÒS Santa Maria de Cap d'Aran

Aquest santuari marian siguec bastit en successives etapes, de finaus deth sègle XI enquia principis deth XIII, en estil romaníc. Ei dotat d'ua petita cripta. Emberissen es murs pintures d'èpòques diuèrses, maugrat qu'es magnífics frescs romanics dera absida se tròben actuaument en Metropolitan Museum de New York.

Aquest santuari marià va ser construït en successives etapes, entre finals del segle XI fins a principis del XIII, en estil romànic. Està dotat d'una petita cripta. Embelleixen els murs **pintures d'èpoques diverses**, malgrat que els magnífics frescs romànics de l'absis es troben actualment al Metropolitan Museum de New York.

Este santuario mariano fue construido en sucesivas etapas, entre finales del siglo XI hasta primeros del XIII, en estilo románico. Está dotado de una pequeña cripta. Embellecen los muros **pinturas de épocas diversas**, aunque los magníficos frescos románicos del ábside se encuentran hoy en el Metropolitan Museum de New York.

Cet sanctuaire marial a été bâti en plusieurs étapes entre la fin du XIe siècle et le début du XIIIe siècle, en style roman. Il est doté d'une petite crypte. Des **peintures d'époques différentes** ornent les murs, mais les magnifiques fresques romanes de l'abside sont désormais au Metropolitan Museum à New York.

This Marian sanctuary was built between the late 11<sup>th</sup> century and early 13<sup>th</sup> century, in Romanesque style. It holds a small crypt in its interior. **Different paintings** embellish the walls although the Romanesque apse frescoes are now in the Metropolitan Museum of New York.



Glèises dubèrtes damb visita guidada en ostiu · Esglésies obertes amb visita guiada a l'estiu · Iglesias abiertas con visitas guiadas en verano · Églises ouvertes avec des visites guidées en été · Churches open with guided tours in summer.



Rèsta der an consultar oraris · Resta de l'any consultar horaris · Resto del año, consultar horarios · Reste de l'année, les horaires de contrôle · Rest of the year, check schedules. **Tel.: 973 64 18 15.**

D'autres visites guidades · Altres visites guiades · Otras visitas guiadas · D'autres visites guidées · Others guided visits. **Tel.: 973 64 18 15.**



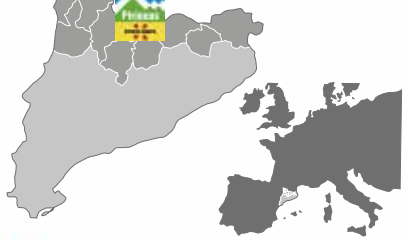
ROTA ROMANICA D'ARAN  
 RUTA ROMÀNICA D'ARAN  
 RUTA ROMÁNICA DE ARAN  
 ROUTE OF L'ART ROMAN DE L'ARAN  
 THE ROMANESQUE ITINERARY OF ARAN

MUSEÜS E TORISME INDUSTRIAU  
 MUSEUS I TURISME INDUSTRIAL  
 MUSEOS Y TURISMO INDUSTRIAL  
 MUSÉES ET TOURISME INDUSTRIE  
 MUSEUMS AND INDUSTRIAL HERITAGE

Lleida / Barcelona



Val d'Aran





**MUSÈS E TORISME INDUSTRIAU**



**MUSEUS I TURISME INDUSTRIAL**



**MUSEOS Y TURISMO INDUSTRIAL**



**MUSÉES ET TOURISME INDUSTRIEL**



**MUSEUMS AND INDUSTRIAL HERITAGE**

1



## ARRES Mina Victòria

**Mina de nauta montanha, activa pendent era prumèra mitat deth s. XX. Eth recorrut circular mòstre es antigues infraestructures. Se visite eth centre d'interpretacion dera mineria aranesa e er interior d'ua galeria. Dubèrta en ostiu damb visita guiada (Consultar oraris). Rota exteriora autoguiada tot er an.**

**Mina d'alta muntanya, activa durant la primera meitat del s. XX. El recorregut circular mostra les antigues infraestructures. Es visita el centre d'interpretació de la mineria aranesa i l'interior d'una galeria. Oberta a l'estiu amb visita guiada (Consultar horaris). Ruta exterior autoguiada tot l'any.**

amb visita guiada (Consultar horaris). Ruta exterior autoguiada tot l'any.

**Mina de alta montaña, activa durante la primera mitad del s. XX. El recorrido circular muestra las antiguas infraestructuras. Se visita el centro de interpretación de la mineria aranesa y el interior de una galeria. Abierta en verano con visita guiada. Consultar horarios. Ruta exterior autoguiada todo el año.**

**Mine de haute montagne, active pendant la première moitié du XXème siècle. Le circuit de visite circulaire montre les anciennes installations. Le visiteur accède au centre d'interprétation de la mine aranaise et à l'intérieur d'une galerie. Ouvert en été en visite guidée. Consulter les horaires. Itinéraire à l'extérieur autoguidé toute l'année.**

**High mountain mine, active during the first half of the XX century. The circular route shows the old infrastructures. Visit the Aranese mining interpretation center and the interior of a gallery. Open in summer with a guided tour. Check schedules. Self guided outdoor route all year.**

2



## VILAMÒS Ecomusèu Çò de Joanchiquet

**Típica casa tradicionau, que represente era forma de vida des aranesi deth s. XVIII enquiàs inicis deth s. XX. Dubèrt tot er an. Consultar oraris.**

**Típica casa tradicional que representa la forma de vida dels aranesos dels s. XVII fins a inicis del s. XX. Obert tot l'any. Consultar horaris.**

**Típica casa tradicional, que representa la forma de vivir de los araneses del s. XVII hasta los inicios del s. XX. Abierto todo el año. Consultar horarios.**

**Maison traditionnelle et typique du Val d'Aran qui illustre la manière de vivre des aranais du XVIIème siècle jusqu'au début du XXème siècle. Ouvert toute l'année. Consulter les horaires.**

**Typical traditional house, which represents the way of life of the Aranese from the XVII century until the beginning of the XX century. Open all year. Check schedules.**



3



### ARRÒS Petit Musèu dera Escòla d'Arròs

**Mòstre**, damb objèctes originaus, com ère ua petita escòla rurai a miei sègle passat. Consultar oraris Archiu Generau d'Aran.

**Mostra**, amb objectes originals, com era una petita escola rural a mitjans del segle passat. Consultar horaris Archiu Generau d'Aran.

**Muestra**, con objetos originales, como era una pequeña escuela rural a mediados del siglo pasado. Consultar horarios Archiu Generau d'Aran.

Exposition d'objets d'époque montrant comment était une petite école rurale au milieu du XXe siècle. Consulter les horaires auprès de Archiu Generau d'Aran.

Original objects are on display showing what a small, rural school was like in the middle of the last century. Consult timetable - Archiu (Archives) Generau d'Aran.

4



### VIELHA Musèu dera Val d'Aran

**Sintèsi** dera istòria d'Aran, dera formacion des Pirenèus enquiara actualitat. D'especial interès son es òbres d'època medieval e es particularitats dera Val. Dubèrt tot er an. Consultar oraris.

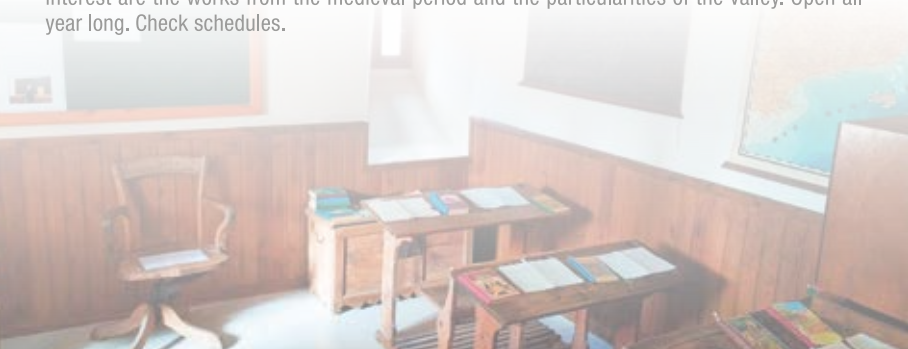
**Síntesi** de la historia d'Aran, des de la formació dels Pirineus fins a l'actualitat. D'especial interès són les obres d'època medieval i les particularitats de la vall. Obert tot l'any. Consultar horaris.

**Síntesis** de la historia de Aran, desde la formación de los Pirineos hasta la actualidad. De especial interés son los Pirineos hasta la actualidad. De especial interés son las obras de la época medieval y las particularidades de la vall. Abierto todo el año. Consultar horarios.

las obras de época medieval y las particularidades del valle. Abierto todo el año. Consultar horarios.

Présentation de l'histoire d'Aran, depuis la formation des Pyrénées jusqu'à nos jours. A découvrir tout particulièrement les œuvres de l'époque médiévale et les singularités de la vallée. Ouvert toute l'année. Consulter les horaires.

Synthesis of the history of Aran, from the formation of the Pyrenees to the present day. Of special interest are the works from the medieval period and the particularities of the valley. Open all year long. Check schedules.





5



## VIELHA Fabrika dera Lan

**P**etita indústria tradicionau de finaas deth s. XX destinada a convertir era lan en madèisha. Consèrve tota era maquinària originau, accionada pera fòrça der arriu. Dubèrta en ostiu. Rèsta der an, consultar visites guidades.

**P**etita indústria tradicional de finals del s. XX destinada a convertir la llana en madeixa. Conserva tota la maquinària original, accionada per la fòrça del riu. Oberta a l'estiu. Resta de l'any, consultar visites guiades.

**P**equèña industria tradicional de finales del s. XX destinada a convertir la lana en madeja. Conserva toda la

maquinaria original, accionada por la fuerza del río. Abierta en verano. Resto del año, consultar visitas guiadas.

**P**etite industrie traditionnelle de la fin du XXème siècle qui servait a transformer la laine en pelotes. Elle conserve toutes les machines d'époque qui fonctionnaient grâce à la force motrice de la rivière. Ouvert en été. Visites guidées le reste de l'année.

**S**mall traditional industry of the late XX century destined to convert wool into skein. It preserves all the original machinery, powered by the force of the river. Open in summer. Rest of the year, consult guided tours.

6



## SALARDÚ Mòla de Salardú

**A**ntica mòla de haria en bon estat de conservacion. Dubèrta en ostiu. Rèsta der an consultar visites guidades.

**A**ntic molí de farina en bon estat de conservació. Oberta a l'estiu. Resta de l'any consultar visites guiades.

**A**ntiguo molino de harina, en buen estado de conservación. Abierto en verano. Resto del año consultar visitas guiadas.

**A**ncien moulin à farines, en bon état de conservation. Ouvert l'été. Le reste de l'année nous consulter pour des

visites guidées.

**O**ld flour mill in a good state of conservation. Open in summer months. For remainder of year consult guided visits.



7



## UNHA Musèu dera Nhèu

**Mos mòstre era importància dera nhèu ena vida vidanta dera Val e era sua evolucion. Dubèrt tot er an. Consultar oraris.**

**Ens mostra la importància de la neu a la vida quotidiana de la vall i la seva evolucion. Obert tot l'any. Consultar horaris.**

**Muestra la importancia de la nieve en la vida cotidiana del valle y su evolucion. Abierto todo el año. Consultar horarios.**

**Il montre l'importance de la neige dans la vie quotidienne de la vallée et son évolution. Ouvert toute l'année. Consulter les horaires.**

**Shows the importance of snow in the daily life of the valley along with the evolution of the snow. Open all year. Consult timetable**

8



## BAGERGUE Musèu Eth Corrau

**Collecion de mès de 2.500 esturments agricòles e dera vida vidanta tradicionau. Dubèrt en ostiu. Rèsta der an consultar oraris.**

**Col·lecció de més de 2500 instruments agrícoles i de la vida quotidiana tradicional. Obert a l'estiu. Resta de l'any consultar.**

**Collección de más de 2500 instrumentos agrícolas y de la vida cotidiana tradicional. Abierto en verano. Resto del año consultar horarios.**

**Collection de plus de 2.500 instruments agricoles et de la vie quotidienne traditionnelle. Ouvert l'été. Le reste de l'année, consulter les horaires.**

**Collection of more than 2500 traditional, agricultural and daily life instruments and tools. Open in summer months. Remainder of the year consult timetable.**





# VIU UES HÈSTES DECLARADES PATRIMÒNI IMMATERIAU DERA UMANITAT • VIU UNES FESTES DECLARADES PATRIMONI IMMATERIAL DE LA HUMANITAT • VIVE UNAS FIESTAS DECLARADAS PATRIMONIO INMATERIAL DE LA HUMANIDAD • VIVEZ DES FESTIVALS DÉCLARÉS PATRIMOINE IMMATÉRIEL DE L'HUMANITÉ • LIVE SOME FESTIVALS DECLARED INTANGIBLE HERITAGE OF HUMANITY



Patrimoni  
Immateriu  
d'era Umanitat

## “Hèstes deth Huec”

Declarades Patrimòni Immateriu d'era Umanitat en an 2015, an lòc era net deth 23 de junh enes pòbles de Les e Arties entà celebrar era arribada deth solstici d'ostiu damb era crema d'un gran soc d'auet. Coneishudes locaument com “Eth Haro” en Les e “Eth Taro” en Arties.

Declarades Patrimoni Immaterial de la Humanitat l'any 2015, tenen lloc la nit del 23 de juny als pobles de Les i Arties per a celebrar l'arribada del solstici d'estiu amb la crema d'un gran tronc d'auet. Conegudes localment com “Eth Haro” a Les i “Eth Taro” a Arties.

Declaradas Patrimonio Inmaterial de la Humanidad en el año 2015, tienen lugar la noche del 23 de junio en los pueblos de Les y Arties para celebrar la llegada del solsticio de verano con la quema de un gran tronco de abeto. Conocidas localmente como “Eth Haro” en Les y “Eth Taro” en Arties.



Arties



Les

Fêtes de la nuit de la Saint Jean du 23 juin dans les villages de Les et Arties. Déclarées Patrimoine Immatériel de l'Humanité en 2015, ces fêtes célèbrent l'arrivée du solstice d'été en faisant brûler un grand tronc de sapin. Localement, elles sont connues sous le nom de “Eth Haro” à Les et “Eth Taro” à Arties.

Declared Intangible Cultural Heritage in 2015, on the night of June 23 the villages of Les and Arties hold a festival to celebrate

the arrival of the summer solstice with the burning of the trunk of a big fir tree. Known locally as “Eth Haro” in Les and “Eth Taro” in Arties.



# D'AUTES HÈSTES LOCAUS • ALTRES FESTES LOCALS OTRAS FIESTAS LOCALES • AUTRES FÊTES LOCALES OTHER LOCAL FESTIVALS

**Professons de Setmana Santa en Bossòst**, hèsta de **Santa Creu en Salardú** (3 de mai), **Romiatge de Montgarri** (2 de junhsèga). Tanben se celèbre eth darrèr dimenge de junhsèga, **“Aran per sa lengua”**, hèsta reivindicativa der aranés coma lengua pròpria, ua varietat der occitan, actualment oficiau ena Val d’Aran e en tot Catalonha.

**Processons de Setmana Santa a Bossòst**, festa de **Santa Creu a Salardú** (3 maig), **romiatge de Montgarri** (2 juliol). També es celebra el darrer diumenge de juliol, **“Aran per sa lengua”**, festa reivindicativa de l’aranés coma llengua pròpia, una varietat de l’occità, actualment oficial a la Val d’Aran i a tota Catalunya.

**Procesiones de Semana Santa en Bossòst** fiesta de **“Santa Creu” en Salardú** (3 mayo), **Romería de Montgarri** (2 julio). También se celebra el último domingo de julio **“Aran per sa lengua”**, festividad reivindicativa del aranés como lengua propia, una variedad del occitano, actualmente oficial en la Val d’Aran y en toda Cataluña.

**Processions de la Semaine Sainte a Bossòst**, **fête de Sainte Croix à Salardú** (3 mai), **Pèlerinage de Montgarri** (2 juillet). Le dernier dimanche de juillet, on célèbre également **“Aran per sa lengua”**, une fête qui revendique l’aranais comme langue propre du Val d’Aran, un dialecte de l’occitan. L’aranais est actuellement langue officielle au Val d’Aran et dans toute la Catalogne.

**Easter Week Processions in Bossòst**, the **Holy Cross feast in Salardú** (May 3), the **Montgarri pilgrimage** (2 July). On the last Sunday of July there is also the **“Aran per sa lengua”** festival which celebrates the Aranese language as its own language being a variety of the Occitan language and currently an official language in the Val d’Aran and all of Catalonia.



# ARQUITECTURA TRADICIONAU • ARQUITECTURA TRADICIONAL • ARQUITECTURA TRADICIONAL ARCHITECTURE TRADITIONNELLE • TRADITIONAL ARCHITECTURE

Te recomanam un passeg pes pòbles dera Val, a on poderàs observar cases senhoriaus des sègles XVI-XVII, lauaders e comades, mòles harietàes e d'auti elements dera arquitectura tradicionau aranesa. Destaquen:

Et recomanem un passeig pels pobles de la vall a on podràs observar cases senyoriaus dels segles XVI-XVII, rentadors i abeuradors, molins fariners i d'altres elements de l'arquitectura tradicionau aranesa. Destaquem:

Te recomendamos un paseo por los pueblos del valle donde podrás observar casas señoriales de los siglos XVI- XVII, lavaderos y abrevaderos, molinos harineros y otros elementos de la arquitectura tradicionau aranesa. Destacamos:

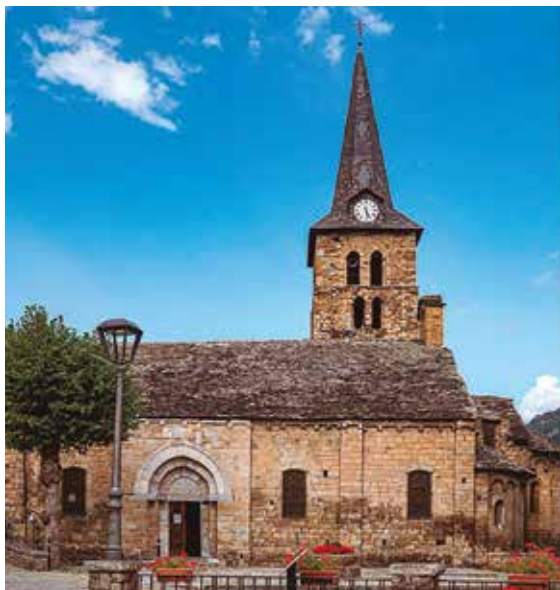
Nous recommandons une promenade à travers les villages de la vallée au cours de laquelle vous pourrez observer les maisons seigneuriales des XVIe et XVIIe siècles, lavoirs, abreuvoirs, moulins à farines et autres éléments de l'architecture traditionnelle aranaise. A voir:

We recommend a stroll through the villages of the valley where you will be able to observe the manor houses from the XVI-XVII centuries, public washing basins, animal drinking troughs, flour mills and other traditional Aranese architectural elements. Most noteworthy:

## Cases Senhoriaus Casas Senyoriaus Casas Señoriales Maisons Seigneuriales Manor Houses:

(Sonque vista exteriora • Només vista exterior • Solo visita exterior • Vue extérieure uniquement • Exterior view only).

- \* **Çò de Brastet**  
(Unha)
- \* **Çò de Paulet**  
(Arties)
- \* **Çò de Portolà**  
(Arties)
- \* **Çò de Pèirjoan**  
(Escunhau)
- \* **Çò de Rodés**  
(Vielha)
- \* **Çò de Ròsa**  
(Gessa)



**Lauaders • Rentadors • Lavaderos • Lavoires • Washing Basins:** Es Bòrdes, Vilamòs, Bossòst.

**GUIDES CULTURAUS • GUIES CULTURALS  
GUÍAS CULTURALES • GUIDES CULTURELS  
CULTURAL TOURIST**

**foment**  
TORISME VAL D'ARAN

**Aran Culturau**  
(+34) 630 781 701  
[www.aranculturau.com](http://www.aranculturau.com)

---

**Camins**  
(+34) 973 642 444  
[www.camins.net](http://www.camins.net)

---

**Exciting Pyrenees**  
(+34) 660 164 467  
[www.excitingevents.net](http://www.excitingevents.net)

---

**Pirene 430**  
(+34) 634 424143  
[www.pirene430.com](http://www.pirene430.com)

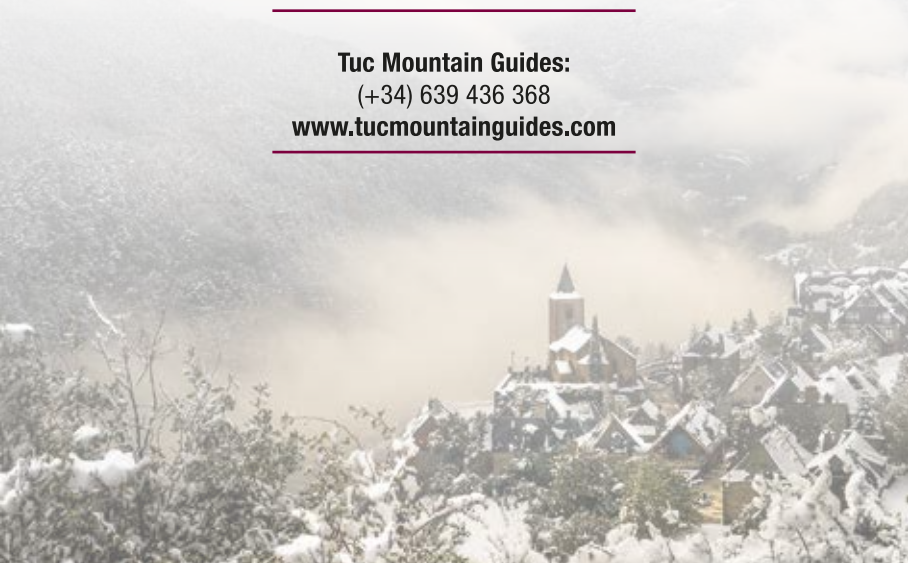
---

**Ricard Natura Cultura**  
(+34) 676 131 722  
[www.ricardnaturacultura.com](http://www.ricardnaturacultura.com)

---

**Tuc Mountain Guides:**  
(+34) 639 436 368  
[www.tucmountainguides.com](http://www.tucmountainguides.com)

---



### Musèu dera Val d'Aran.

Major 26, VIELHA. 973 641 815  
info.museu@aran.org.

### Mòla de Salardú.

Paratge dera Mòla. SALARDÚ.  
973 641 815.  
info.museu@aran.org

### Ecomusèu Çò de Joanchiquet.

Major. VILAMÒS. 973 641 815  
info.museu@aran.org.

### Mina Victòria.

ARRÈS. 973 641 815  
info.museu@aran.org

### Fabrica dera Lan.

Major. VIELHA. 973 641 815  
info.museu@aran.org

### Petit Museu dera Escòla.

Archiu Generau d'Aran.  
ARRÒS. 973 642 569

### Musèu dera Nhèu.

Sta. Eulàlia 17-19. UNHA.  
973 644 030

### Musèu eth Corrau.

BAGERGUE. 973 640 193



## Torisme Val d'Aran

### VIELHA

Sarriulèra, 10 / 25530 Vielha  
Tel. (+34) 973 64 01 10  
o.torisme@aran.org

### TOULOUSE

39 rue Pharaon / 31000 Toulouse  
Tel. 0033 5 34 33 76 30 /  
06 47 44 30 66  
toulouse.aran-baqueira@aran.org

### SALARDÚ

Trauèssa Balmes, 2 / 25598 Salardú  
Tel. (+34) 973 64 51 97  
o.s.torisme@aran.org

### MADRID

Hermosilla, 1 / 28001 Madrid  
Tel. 915 76 52 07  
salesmanager@aran.org



### BOSSÒST

(+34) 973 64 72 79

### LES

(+34) 973 64 73 03



#Val\_daran



Conselh Generau  
d'Aran

foment  
TORISME VAL D'ARAN

